

JAK NA INTERNET

Internet a handicapovaní

Život se zdravotním handicapem - ať už se jedná třeba o pohybové postižení, nebo poruchu smyslového vnímání - není jednoduchý. Interakce s okolím, přehled o aktuálním dění, navázání a udržování sociálních vztahů, to vše může být pro postižené lidi značně komplikované. Naštěstí rychlý vývoj moderních komunikačních technologií v posledních letech přinesl řadu řešení, které zdravotně handicapovaným lidem ve složitých životních situacích dokáží významně pomoci. Díky počítačům a dalšímu vybavení totiž mohou být neustále v "centru dění", neizolují se do samoty svého domova a snáze překonávají komunikační překážky dané jejich postižením.

Weby pro každého

V dnešní době již může Internet využívat opravdu každý. Nezáleží na tom, zda má vadu zraku, sluchu, tělesné nebo mentální postižení či je pouze krátkodobě upoután na lůžko se zasádrovanými končetinami. Prakticky vždy totiž existuje způsob, jak jeho specifickým potřebám vyhovět.

Dnes je již standardem, že se při stavbě nové budovy pamatuje na bezbariérový přístup. A podobně se stále častěji přistupuje i k navrhování webů. Je to logické - pokud od webu očekáváme, že jej budou moci navštívit skutečně všichni, pak by se měl v maximální možné míře držet pravidel přístupnosti. Díky nim jsou stránky navrženy tak, aby je mohl využívat nejvyšší možný počet uživatelů bez ohledu na typ postižení či softwarovou a hardwarovou vybavenost.

Skupina handicapovaných je velmi různorodá a právě tento fakt je při tvorbě přístupných webů zásadní. Zmíněná pravidla, která vycházejí ze spolupráce týmů expertů a samotných handicapovaných uživatelů, jsou mimochodem součástí zákonem dané normy pro přístupnost webů veřejné správy definované v tzv. vyhlášce o přístupnosti. Na mezinárodní úrovni pak podmínky pro přístupnost webů definuje konsorcium W3C v sadě doporučení WCAG (Web Content Accessibility Guidelines - směrnice pro přístupnost webového obsahu)

Mimo jiné se jedná o pravidla:

- přehlednosti a srozumitelnosti
- snadné ovladatelnosti
- dobré dostupnosti a čitelnosti textu
- technicky způsobilého a strukturovaného kódu
- grafiky podporující informační hodnotu webu

Přístupné weby však nevyužívají pouze handicapovaní, ale slouží i ke správnému zobrazení webu v mobilních telefonech a zvýšení viditelnosti webu ve výsledcích vyhledávání (SEO).

Asistivní technologie pomáhají

Aby mohli handicapovaní na počítači skutečně plnohodnotně pracovat, nestačí jim jen přístupný web, ale potřebují i určité asistivní pomůcky, které jim pomohou zlepšit fyzické nebo duševní funkce, které jsou u nich z nejrůznějších důvodů sníženy, a usnadní jim komunikaci s počítačem. Takovýchto pomůcek existuje nepřeberné množství a stále se objevují a patentují nové, které pružně

JAK NA INTERNET

reagují na technický pokrok. Navíc nejsou určeny pouze handicapovaným v užším slova smyslu, ale například i uživatelům Internetu u řad seniorů.

Zrakově handicapovaní a počítač

Myslíte si, že není možné pracovat s počítačem bez zraku? Chyba. I lidé s poruchami vidění či ztrátou zraku mohou surfovat na Internetu. Jediné, co k tomu potřebují, jsou speciální pomůcky či programy, které jim poskytnou zvětšení textu na monitoru nebo text převedou na mluvené slovo a umožní i hlasové vstupy. Mezi speciální pomůcky, které zrakově znevýhodnění používají, patří například speciální klávesnice uzpůsobená pro orientaci hmatem, monitory zobrazující text v Braillově písmu či nahrazení funkce počítačové myši jednoduchými klávesovými zkratkami.

Poruchy a ztráty sluchu

Lidé se sluchovým postižením nejsou v práci na počítači oproti slyšícím prakticky nijak znevýhodnění a v přístupu k informacím mohou dosáhnout stejné úrovně. Díky rozvoji informačních technologií se také mění a zlepšují prostředky, které usnadňují komunikaci mezi neslyšícími a slyšícími (e-maily, SMS zprávy, chaty). Při práci s počítačem mohou sluchově znevýhodnění používat nejrůznější naslouchadla a audio zprávy jsou pro ně opatřeny titulky, či jsou simultánně tlumočeny do znakového jazyka.

Pohybová omezení

Technologie si vždy poradí. A to i v případě těžkého tělesného postižení, kdy je uživatel Internetu prakticky nepohyblivý. Mezi nejvyužívanější pomůcky pro práci s počítačem patří například trackball, joystick, speciálně upravené klávesnice, hlasový vstup či klávesnice využívající sledování pohybu oka a komunikace pomocí snímání pohybů nohou, úst nebo jazyka.

Další omezení a poruchy

Speciální kategorií jsou i uživatelé Internetu s poruchami duševních a mentálních schopností a specifickými poruchami učení. Ti nejčastěji využívají například slovníků a kontroly pravopisu, hlasových vstupů, čtečky dokumentů či audiovizuálních instrukcí pro provádění běžných činností.

Desatero výhod Internetu

Počítače a Internet jsou pro handicapované osoby velkým pomocníkem. V čem mohou lidem pomoci?

- Aktivní přístup k informacím (zprávy, nejrůznější poradny, informace o postižení...)
- Sociální interakce (chatování, komunikace na sociálních sítích...)
- Integrace do okolního světa (online přenosy z akcí, videa, zprávy...)
- Rozvoj vlastních schopností, výuka, rekvalifikace (e-learning, internetové kurzy...)
- Elektronická pošta (vyřizování úřední komunikace, např. v souvislosti se sociálními dávkami, daňovým přiznáním apod.)

JAK NA INTERNET

- Nákupy na Internetu s dodáním až domů
- Internetové bankovníctví (placení složenek, jednoduchá správa financí...)
- Bezplatné stažení počítačových programů a materiálů pro potřeby handicapovaných
- Zdroj zábavy (video, online hry...)
- Minimalizace zdravotních, pohybových a komunikačních potíží v prostředí mimo domov

Kromě nabízených pozitiv však musí handicapovaní počítat i s tím, že pohyb na Internetu s sebou může přinášet i nevýhody a možné nástrahy, mezi něž patří například nutnost náročnějšího technického vybavení či zdravotní problémy způsobené dlouhým sezením u počítače (bolesti hlavy, páteře, ...). Při nahlížení na Internet jako na jedinou náplň sociálního života dokonce hrozí i vznik závislosti. Problémem jsou také nejrůznější podvodníci, kteří na internetových seznamkách či sociálních sítích vyhledávají postižené lidi a snaží se jejich znevýhodnění využít a připravit je o peníze.

